

na poti separatizma? Ali morda mislite, da se nevarnosti ubranite s separatizmom? Nikakor ne. Le z zedinjenimi močmi je mogoče, kaj doseči? Kdor je hodil po poti separatizma, ta je poginil. Zdaj vse meri na pogubo Slovanov, na pogubo Poljakov. Mi Rusini po tem potu ne moremo hoditi.

Hodimo po vzajemnem potu, potem ne le sebi, ampak vsem pomagamo do avtonomije take, po kateri vsi dobé toliko, kolikor mi. Le to, kar tako dobimo, tudi obdržimo.

Slovensko slovstvo.

* „Zori“ se z novim letom počenši pridaja znanstvena priloga pod naslovom „Vestnik“, najmanj vsak mesec ena pola, ki bode obsegal članke iz jezikoslovja, arheologije, povestnice, bajeslovja itd. Vodstvo obeh listov je upravni odbor „narodne tiskarnice“ kot lastnik „Zore“ izročil odborniku pisateljskega društva prečast. gosp. župniku Davorinu Trstenjaku. Cena „Zori“ in „Vestniku“ je 4 gold. na leto, za ljudske učitelje in dijake pa 2 gold. 50 kr. Naročnina naj se pošlje po-družnici narodne tiskarne v Maribor.

Ozir na deželni zbor Kranjski.

Obljubili smo v zeló kratkih poročilih o obravnavah deželnega zbora Kranjskega, da nekatere razprave prinesó „Novice“ po stenografičnih zapisnikih obširneje. To obljubo začnemo spolnovati danes.

V 7. seji je dr. Costa s podpisanimi drugimi stavil sledečo

interpelacijo

do veleslavne c. k. deželne vlade:

Jože Kavčič, služabnik pri priv. južni železnici, in drugi obrtniki iz Ljubljane so konec meseca maja t. l. prošnjo za dovoljenje „društva za denarno pomoč v Ljubljani“ pri ljubljanskem magistratu vložili ter ob enem dotična pravila v slovenskem jeziku za potrjenje predložili. Vsled dopisa tukajšnjega magistrata od 27. junija l. l., št. 6002, se je Jožefu Kavčiču in njegovim tovarišem naznanilo, da se morajo vsled ukaza c. kr. deželne vlade dne 18. junija l. l., št. 4258, še trije eksemplari pravil, in sicer v nemškem jeziku gori omenjeni prošnji priložiti. Slednjič se je omenjenim prositeljem z dopisom c. k. deželne vlade objavilo, da c. k. ministerstvo notranjih zadev po odloku od 4. novembra 1872. leta, št. 12.152, gledé na določbe §. 14 (črki b in c) postave o združevanju od dne 26. novembra 1852. leta ne privoli ustanovljenja društva pod imenom: „za denarno pomoč“.

Določbe omenjenega §. 14. pod črkama b) in c), na ktere se rešenje ministerstva notranjih zadev opira, se glasé tako-le: Dovoljenje za ustanovljenje društva se sme samo takrat dati, ako: se b) na prositelja gledé na njegovo premoženje zanašati more, da se bode podvzetje gotovo izpeljalo, ali da vsaj nobenega suma ni, da se bode postranskih in nedovoljenih namér lotilo, c) ako so načrti in pravila podvzetja postavnim tirjatvam (§§. 8—13) in javnim razmeram primerni.

Gledé določbe pod črko c) je rešenje ministerstva popolnoma neopravičeno, kajti pravila, ktere so prositelji predložili, so prav enaka pravilom družih že potrjenih družeb in še posebno tem ljubljanskega društva za podporo obrtnikom. — Dovoljenje tega poslednjega društva se je na podlagi enacih pravil 8. novembra 1862. leta, tedaj v dobi zgodilo, v kateri je gori omenjena postava o združevanju tudi že veljala.

Nedovoljenje ustanovljenja enacega društva na podlagi enacih pravil je jako nedosledno. Potem takem se ne more pozivanje ministerstva na določbo črke c) §. 14. v prid njegovega rešenja kot opravičeno pripoznati, in to tem manj, ker ministerstvo prositeljem nobenega navoda ni dalo, in v katerem smislu naj oni spremené pravila.

Kar se tiče družega razloga nedovoljenja, ki se opira na določbo črke b) večkrat omenjenega §., je ta ravno tako neopravičen kot prvi. Prositelji vsi so pošteni in neomadeževani obrtniki, o katerih značaji in poštenosti se nikakor dvomiti ne more. Kar se pa tiče razmér premoženja posameznih prositeljev, tudi to ni moglo ovirati dovoljenja, kajti sama postava pravi, da le tam, kjer je treba, se mora na premoženje prositelja ozir jemati. Pri podpornem društvu pa, ki po svojem imenovanju in namenu le iz tacih udov obstoji, ki manj ali več podpore potrebujejo, premoženje pri posameznih osnovateljih društva tirjati, je ogromni nonsens. Vsa enaka društva se napravijo ravno zaradi tega, da se družbeniki vzajemno podpirajo.

To toraj ni móglo povoda dati takemu rešenju, drugače ne bi mogla c. kr. vlada drugo enako društvo dovoliti, kakor so ga tukajšnji nemški delalci pri južni železnici ustanovili, kajti ti delalci so gotovo ministerstvu ravno toliko poročstva mogli dati, kar se tiče njihovega premoženja, kolikor prositelji za dovoljenje „društva za denarno pomoč“, ali pa še manj.

Morebiti je c. k. ministerstvo dovolj poročstva našlo v tem, da je društvo, po delalcih ustanovljeno, pravila v nemškem jeziku predložilo. Iz postopanja ministerstva, gledé teh dveh društev, se neka velika razlika razvidi. Društvo po delalcih, brez vsega poročstva na podlagi nemških pravil ustanovljeno, se dovoli brez vseh ovir in v kratkem; društvo pa po obrtnikih in rokodelcih z istim če ne boljšim poročstvom, a na podlagi slovenskih pravil ustanovljeno, se ne dovoli.

Stavlja se tedaj vprašanje do c. kr. deželne vlade, naj blagovoli natančne razloge razodeti, zakaj da se ni društvo za denarno pomoč v Ljubljani dovolilo, in zakaj se niso pravila tega društva potrdila.

V Ljubljani 27. novembra 1872.

Dr. E. H. Costa, dr. Jan. Bleiweis, J. Irkič, Ivan Toman, M. Tavčar, Horak, J. Grabrijan, grof Barbo, dr. V. Zarnik, Murnik, Leopold Jugovic, Peter Kozler, Karl Rudež, Kramer, V. C. Supan, L. Pintar, dr. Polklukar, Kramarič, M. Koren, Zagorc.

Na to gospodu c. k. deželnemu predsedniku izročeno interpelacijo je v 7. seji obljubil, da bode odgovoril v eni prihodnjih sej. — Odgovora so interpelanti radovedni pričakovali; ali ni ga bilo v nobeni sledečih sej, in tako je edina ta interpelacija ostala nerešena; zakaj? se ne ve; ali se pozabilo na to vprašanje, ali pa je bil odgovor nemogoč?

Naši dopisi.

Iz Ogerskega 27. listopada. P. — Drage „Novice“, naznanite žalostno novico predragim svojim bralcem in rodoljubom vsem slovenskim, da je gosp. Leopold Kranjc, stotnik-auditor c. k. vojaške sodnije v Velikem Varadinu (Gross-Wardein), poslavljen s viteštvom cesarskega Franc-Jožefovega reda, rojen na Planinah, včeraj 26. listopada po kratki boleznii umrl v 40. letu svoje starosti, zapustivši tužno vdovo in dvoje otrok. Domovini je bil vseskozi zvest sin in nam mili tovarš. Kranjčevevo ime ostane vsem njegovim tovaršem nepozabljivo, kajti visokočisljan je bil od vseh, kateri so ga poznali, bodi-si da so njemu bili podložni ali mu